UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Maximi Tyrii Dissertationes

Maximus <Tyrius>

Lipsiae, 1774

XVIII. 2. Vtrum referenda sit iniuria.

urn:nbn:de:hbz:466:1-51003

Visual Library

λȣς δὲ ἀφανεῖς, τȣς μὲν περὶ τὰ πρόθυρα αὐτὰ εἰλȣμένȣς, οἷον εἰσαγγελέας τινὰς καὶ βασιλεῖ συγγενεςάτȣς [k] ὁμοτραπέζȣς αὐτȣς καὶ συνεςίȣς, τȣς δὲ τȣτων ὑπηρέτας, τȣς δὲ ἔτι τȣτων καταδεεςέρȣς. Διαδοχὴν ὁρᾷς καὶ τάξιν ἀρχῆς καταβαίνȣσαν ἐκ τȣ Θεȣ μέχρι γῆς [l].

multi, quorum alii videntur, alii oculis conſpici non poſſunt; horum nonnulli tanquam ſtatores quidam, regique genere proximi, circa veſtibula oberrent, menſae eiusdem familiaeque conſortes; alii rurſus, qui his ſubſeruiant; et rurſus alii, qui infra hos ſint. Vides catenam perpetuam, regnique ſeriem, quae a Deo ad terram vsque deſcendat.

ΛΟΓΟΣ ΙΗ΄.

Εἰ τὸν ἀδικήσαντα [m] ἀνταδικητέον.

Πότερον δίκα τεῖχος ὕψιον, ἢ σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνει ἐπιχθόνιον γένος ἀνθρώπων [n], δίχα μοι

DISSERTAT. XVIII.

Vtrum referenda ſit iniuria.

Vtrum iuſtitiae murus ſublimior ſit, an vero fraudis obliquae, vt mortale adſcendat genus, in dubio, vt verum fatear, mens mihi

— *In eodem viſibilium Deorum numero caetera quoque ſidera, qui cum Platone ſentis, locato.* Vide ſis, Auguſtinum C. D. IX. 16. X. 27. P. D. Huetium Orig. II. 8. et Th. Gatakerum ad Antoninum VIII. 19.

k [βασιλεῖ συγγενεςάτȣς,] Sic in ſuo codice legit Paccius, et ita reſcripſit Heinſius. Vulgo βασιλεῖς, quod ineptum; nam ſummus Deus ἄναξ eſt ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

l ἐκ τȣ Θεȣ μέχρι γῆς.] Accuratius ſcripſiſſet ἐξ ȣρανȣ μέχρι γῆς· quia ȣρανὸς et γῆ, non ὁ Θεὸς et γῆ, erant duo Termini quos ipſe bis in praecedentibus ſpectandos propoſuerat. Paullo ante, πρὸς μίαν ψυχὴν βασιλέως —— συμπάντων νενευκότων· *Heinſius* vertit, *ad regis nutum:* bene ad ſenſum. parem fere huius vocis ſignificationem videor inuenire apud Antoninum Imp. II. 6. μὴ αἰδȣμένη σεαυτὴν, ἀλλ᾽ ἐν ταῖς ἄλλων ψυχαῖς, τιθεμένη τὴν σὴν εὐμοιρίαν. Animam ſuam alloquitur. ἐν ταῖς ἄλλων ψυχαῖς *in aliorum mentibus voluntatibus.* M.

DISSERT. XVIII. *vulgo* II.

m Εἰ τὸν ἀδικήσαντα] Vulgo Περὶ τȣ, εἰ τὸν ἀδικήσαντα. Sed duas illas voces neſciunt Mſs.

νόος ἀτρέκειαν εἰπεῖν. Σὺ μὲν, ὦ Πίνδαρε, ἀμφισβητεῖς πρὸς ἑαυτὸν περὶ ἀπάτης καὶ δίκης, παραβάλλων χρυσὸν χαλκῷ °· ποιητὴς γὰρ ἦσθα, καὶ δεινὸς ᾠδὴν συντιθέναι χορῷ, καὶ τυράννοις ποιεῖν ἐπινίκια ᾄσματα, καί σοι ἐμέλησεν ὀνομάτων μέτρου, καὶ ἁρμονίας μελῶν, καὶ ῥυθμοῦ σχημάτων. Ἀνδρὶ δὲ ὅτῳ χορὸς μὲν, καὶ ᾠδὴ, καὶ ἡ ἐκ μελῶν ἡδονὴ, χώραν ἔχει ὅσηνπερ καὶ τοῖς παισὶ τὰ ἀθύρματα, μέλει δὲ αὐτῷ μέτρου ψυχῆς, καὶ ῥυθμοῦ, καὶ μέλους, καὶ σχήματος τοῦ περὶ

mihi fluctuat. Tu quidem, Pindare, tecum de iuſtitia et fraude dubitas, nec metuis cum auro aes componere: nec mirum, poeta enim eras, cuius in eo laus omnis poſita fuit et induſtria, vt odam aliquam choro componeres, regumque victorias lyra tua celebrares; itaque de vocabulorum menſura, deque concinnata verſuum harmonia, et numeroſa orationis forma ſolicitus eras. Homini vero, qui chorum, odasque, totamque eam, quae e carmine petitur, voluptatem, eo loco habet, quo crepundia ſua pueri; potiusque de animi ſui menſura numerisque cogitat, nec aliud curat, quam vt concinne

Sectio ά.

n Πότερον [δίκᾳ] τεῖχος ὕψιον, ἢ [σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνει] ἐπιχθόνιον γένος ἀνθρώπων,] Vulgo Πότερον [δίκας] τεῖχος ὕψιον, ἢ [σκολιᾶς ἀπάτας ἀναβαίνειν.] Sed Reg. et Harleian. ita dant, vt edidimus. Huic etiam lectioni fauet Atticus apud Euſebium Praep. Euang. XV. 5. cuius verba ſic exhibent librarii, πότερον δὴ κατ᾽ ἴχνος ὕψιον, ἢ σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνει etc. Scribendum Πότερον [δίκᾳ τεῖχος] ὕψιον, ἢ σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνει, quod etiam Dan. Heinſius tantum non vidit. Plato quidem de Rep. lib. II. p. 424. E. et Cicero ad Atticum XIII. 38. dant Πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον, ἢ σκολιᾶς ἀπάτας. Hi vero Pindari verba non retinent, ſed ad ſuum deflectunt propoſitum. Locus eſt hoc modo vertendus, *Vtrum iuſtitiane, an obliquis fraudibus, altiorem murum conſcendat terreſtre genus hominum*; hoc eſt, num fraus, an iuſtitia, ſit hominibus tutior. Vide Claudianum de IV. Conſ. Honorii v. 199.

o παραβάλλων χρυσὸν χαλκῷ·] Vulgo χρυσῷ χαλκόν. Noſtram vero lectionem repraeſentant Reg. et Harleian. Ac ita Paccius in ſuo codice ſcriptum reperit.

τὰς πράξεις, καὶ τὸν ἄλλον βίον, ἐδ᾽ ἂν τὴν ἀρχὴν ἐς νῦν ἔλθοι τετὶ τὸ ἀπόρημα, Πότερον δίκα τεῖχος ὕψιον [p], ἢ μή· ἀλλ᾽ ἕτωσὶ φαίη ἂν [q], μεταβαλὼν τὸ ᾆσμα τὸ σὸν, Ὅτι ναὶ δίκα τεῖχος ὕψιον, καὶ μὴ σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνειν [r] ἐπιχθόνιον γένος ἀνθρώπων [s]. Ἀλλ᾽ ἀπρόσβατόν τι χρῆμα τῇ ἀπάτῃ ἡ δίκη, ὥσπερ τοῖς Ἀλωΐδαις ὁ ἐρανός [t]· καὶ ὤνησεν αὐτὲς ἐδὲν ἡ Ὄσσα ἐπιτεθεῖσα τῷ Ὀλύμπῳ, καὶ ὁ Ὄλυμπος τῷ

cinne et decore actiones ſuas totamque vitam inſtituat; ne in mentem quidem vnquam veniet haec quaeſtio; *Vtrum iuſtitiae murus ſublimior ſit, necne:* ſed contra carmen mutabit tuum, dicetque; *Eſt profecto iuſtitiae murus ſublimior, quam obliquae fraudis, vt eo mortale adſcendat genus.* Plane enim inacceſſa fraudi iuſtitia eſt, non ſecus quam Aloidis coelum; quos nihil iuvit Oſſa Olympo impoſita, aut Pelius Olympus, quo

p δίκα τεῖχος ὕψιον,] Vulgo δίκας, renitentibus Mſs.

q ἀλλ᾽ ἕτωσὶ φαίη ἂν,] Scribo ἕτοσὶ. vide initium ſententiae, Ἀνδρὶ δὲ ὅτῳ etc. cui ἕτοσὶ reſpondet. ita ſect. 2. Ὅτῳ δὴ μέλει δίκης, —— ἕτος etc. M.

r ναὶ δίκα τεῖχος ὕψιον, καὶ μὴ [σκολιαῖς ἀπάταις, ἀναβαίνεις] Vulgo ναὶ [δίκας] τεῖχος ὕψιον, καὶ μὴ [σκολιᾶς ἀπάτας ἀναβαίνειν] quod reſpuunt codices.

s ἐπιχθόνιον γένος ἀνθρώπων.] Henr. Stephanus hic et ſupra mavult ἐπιχθονίων γένος ἀνθρώπων, nec aliter habet Euſebius Praep. Euang. XV. 5. Cum tamen eodem redeat, ſiue *terreſtrium genus hominum*, ſiue *terreſtre* dicas, a Mſs. recedendum non putaui. Sic Plutarchus tom. II. pag. 500. B. τὰ θνητὰ τῶν ζώων γένη dixit, quamvis τὰ τῶν θνητῶν ζώων γένη dicere potuerit. Pariter τὸ φωτῶν ἀλαὸν γένος habet Aeſchylus Prometh. Vinct. v. 551 et γένος Τυρσηνικὸν λῃστῶν Euripides Cyclop. v. 11.

t Ἀλωΐδαις ὁ ἐρανός·] Aloïdae ſunt Otus et Ephialtes Aloëo nati,

Qui manibus magnum reſcindere caelum
Aggreſſi, ſuperisque Iouem detrudere regnis,

vt loquitur Virgilius Aen. VI. 582. Ibi vide Seruium. Adi ſis etiam Themiſtium Orat II. p. 36. Heſych. in Ὦτος, Lucanum VI. 410. ſeqq. Claudianum de Bell. Getic. v. 68. ſeq. Hyginum Fab. XXVIII. et ſcholiaſten ad Luciani Icaromenippum tom. II. p. 24. 25. Nonnullis Ἀλωάδαι dicuntur.

Sectio

Πηλίῳ, ἀλλὰ ἀπεῖχον τοῦ οὐρανοῦ ὅσον ἀπέχει ἀπάτη δίκης. Οὐκοῦν τῶν μὲν ἀγαθῶν ἡ δίκη, τῶν δὲ μοχθηρῶν ἡ ἀπάτη· καὶ δόκιμον μὲν ἡ δίκη, κίβδηλον δέ τι ἡ ἀπάτη· καὶ ἰσχυρὸν μὲν ἡ δίκη, ἀσθενὲς δὲ ἡ ἀπάτη· καὶ τὸ μὲν ὠφέλιμον, τὸ δὲ οὔ.

β'. Ὅτῳ δὴ μέλει δίκης, καὶ περιβέβληται τουτὶ τὸ Πινδάρου τειχίον, οὗτος ἕλοιτο ἂν ποτε ἀδικηθεὶς ἀμύνασθαι ἐκ τῆς ἴσης; Φέρ' ἴδω τί καὶ λέγω; μὴ γὰρ οὖν καὶ ἀδικεῖσθαι[u] αὐτῷ θέμις ᾖ. Εἰ μὲν γὰρ τὸ ἀδικεῖν καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι τοιοῦτόν ἐστιν, ὁποῖον τὸ τύπτειν καὶ τύπτεσθαι[x], καὶ τέμνειν καὶ τέμνεσθαι, οὐδὲν δεινὸν τὸν αὐτὸν καὶ δραστικὸν ὁμοῦ εἶναι ἀδικίας καὶ παθητικόν. Εἰ δὲ ἐνταῦθα ὁ αὐτὸς μὲν τῇ κοινότητι τῆς φύσεως ἐνέργειαν καὶ πάθος, ἑκάτερον αὐτῶν, καταδέχεται[y]· ἔοικε δὲ τὸ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι πολὺ μᾶλλον τῷ ὁρᾷν καὶ ὁρᾶσθαι (ὁρᾶται μὲν γὰρ τὸ μετέχον

quo minus a coelo tantum abessent, quantum a iustitia fraus abest. Ergo probi iustitiam sibi vendicant, improbi fraudem; sicut proba et germana res est iustitia, adulterina fraus; illa valida, haec debilis; illa vtilis, haec contra.

2. Quicunque ergo iustitiam colet, et illo Pindari muro munitus stabit, num optabit iniuria affectus par pari referre? Quid autem dico? cum fortasse ne iniuria quidem affici possit. Si enim afficere iniuria et affici, vt ferire et feriri, scindere et scindi, dicitur; nihil obstat, quo minus idem et faciat iniuriam, et patiatur. Sin contra in illis naturae quadam communione idem actionem simul passionemque recipit; contra iniuria afficere et affici dicitur, vt videre et videri (quicquid enim

Sectio β'.

u μὴ γὰρ οὖν καὶ ἀδικεῖσθαι] Melius forte, μὴ γὰρ οὐ. M.

x τὸ τύπτειν καὶ τύπτεσθαι,] Vulgo καὶ τὸ τύπτεσθαι, contra quam volunt Mss.

y ἑκάτερον αὐτῶν, καταδέχεται,] Contrarium plane voluit: et scripsit, οὐ καταδέχεται. lege sententiam proxime praecedentem, Εἰ μὲν γὰρ τὸ ἀδικεῖν etc. et fateberis non aliter fieri posse. M.

 z (ὁρᾶται

ὄψεως [z], τὸ δὲ ὁρώμενον οὐ πάντως καὶ ὁρᾷ) μᾶλλον οὑτωσὶ λέγωμεν, ὅτι ἔοικε τὸ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι τῷ ἐλέγχειν καὶ ἐλέγχεσθαι. Ἐλέγχει μὲν γὰρ ὁ τὸ ἀληθὲς εἰδὼς, ἐλέγχεται δὲ ὁ ἀγνοῶν· καὶ ὡς οὐκ ἂν εἴη οὔτε τοῦ τἀληθὲς εἰδότος τὸ ἐλέγχεσθαι, οὔτε τοῦ ἀγνοοῦντος τὸ ἐλέγχειν, οὕτως οὐδὲ τὸ ἀδικεῖν εἴη ἂν καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι [a] τοῦ αὐτοῦ.

γʹ. Ἐπεὶ τοίνυν οὐ τοῦ αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ἑτέρου, ὁ δὲ χρηστὸς τῷ πονηρῷ οὐχ ὁ αὐτός· ποτέρῳ πότερον προσθήσομεν; ἆρα τὸ μὲν ἀδικεῖν τῷ πονηρῷ, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι τῷ χρηστῷ; ἢ τὸ μὲν ἀδικεῖν τοῦ μοχθηροῦ, τὸ δὲ ἀδικεῖσθαι οὔπω δῆλον ὁποτέρου αὐτοῖν [p]; Οὑτωσί δὲ θεασώμεθα. Ἀδικία ἐστὶν ἀφαίρεσις ἀγαθοῦ· τὸ δὲ ἀγαθὸν τί ἂν εἴη ἄλλο, ἢ ἀρετή; ἡ δὲ ἀρετὴ ἀναφαίρετον. Οὐκ ἀδικηθήσεται τοίνυν ὁ τὴν ἀρετὴν ἔχων, ἢ οὐκ ἔστιν ἀδι-

enim videt, ſimul etiam videtur; non contra, quicquid videtur, etiam videt) videamus ne tale ſit inferre iniuriam et pati, vt arguere et argui. Arguit enim, qui veritatem nouit; arguitur, qui ignorat: iam ſicut neque eius eſt argui, qui veritatem nouit; neque arguere eius, qui ignorat; ita neque iniuria afficere et affici eiusdem eſt.

3. Si ergo non eiusdem eſt, ſed alterius, probus autem alter eſt ab improbo: vtrum vtri tribuemus? anne improbo, vt iniuria afficiat; probo, vt afficiatur? an vero alterum quidem dabimus, improbi nimirum eſſe iniuriam inferre; de altero adhuc dubitabimus, vtrius ſit pati? Quod ita videamus. Iniuria eſt boni ereptio: bonum autem quid ſit aliud, quam virtus? atqui virtus eripi non poteſt. Sequitur ergo, aut illum, qui virtutem habet, affici iniuria non poſſe; aut iniu-
riam

z (ὁρᾶται μὲν γὰρ τὸ μετέχον ὄψεως,] Vulgo τὸ μὲν γάρ. Reg. ὃ μὲν γάρ. Harleian. οἱ μὲν γὰρ, et a ſecunda manu ὁρᾷ μὲν γὰρ, et hinc ὁρᾶται μὲν γὰρ, ſenſu iubente, feci. Haud aliter Paccius vel in ſuo codice reperit, vel legendum diuinauit, vt eius interpretatio docet.

a τὸ ἀδικεῖν καὶ ἀδικεῖσθαι] Vulgo καὶ τὸ ἀδικεῖσθαι. Nos Harleian. ſequimur: nam Reg. ſecundam tertiamque vocem praetermittit.

Sectio

κία ἀφαίρεσις ἀγαθοῦ· οὐδὲν γὰρ ἀγαθὸν ἀφαιρετὸν, οὐδὲ ἀπόβλητον, οὐδὲ ἑλετὸν, οὐδὲ ληϊςόν [b]. Εἶεν· οὐκ ἀδικεῖται ὁ χρηςὸς οὔτε ὑπὸ τοῦ μοχθηροῦ, ἀναφαίρετος γάρ [c]. Λείπεται τοίνυν ἢ μηδένα ἀδικεῖσθαι καθάπαξ, ἢ τὸν μοχθηρὸν ὑπὸ τοῦ ὁμοίου· ἀλλὰ τῷ μοχθηρῷ οὐδενὸς μέτεςιν ἀγαθοῦ, ἡ δὲ ἀδικία ἦν ἀγαθοῦ ἀφαίρεσις· ὁ δὲ μὴ ἔχων ὅ, τι ἀφαιρεθῇ [d], οὐδὲ εἰς ὅ, τι ἀδικηθῇ ἔχει.

riam qui facit, non eripere bonum; quia nullum bonum eripi, amitti, tolli, aut ſpoliari poteſt. Ponamus ergo hoc: ne ab improbo quidem affici iniuria poteſt probus, quia nihil habet, quo priuari poſſit. Reſtat ergo, aut neminem iniuria affici, aut improbum ab improbo tantum: atqui nullius boni particeps eſt improbus; diximus autem boni ereptionem eſſe iniuriam: qui vero non habet, quo priuari poſſit, ne habet quidem, quo iniuriam patiatur.

4. Niſi

Sectio γ'.

b οὐδὲ ἑλετὸν, οὐδὲ ληϊςόν.] Ex Homero, Il. I. 408.

Ἀνδρὸς δὲ ψυχὴ πάλιν ἐλθεῖν οὔτε ληϊςὴ
Οὐδ' ἑλετὴ, etc.

Sequitur: οὐκ ἀδικεῖται ὁ χρηςὸς οὔτε ὑπὸ τοῦ μοχθηροῦ· expectares alterum οὔτε quod huic reſponderet, vt in Disiunctionibus fieri ſolet; vel aliquid deeſſe videri poſſet. ſed ſanus erit locus ſi pro οὔτε legas οὐδὲ, emphatice: *vir probus ne ab improbo quidem iniuria affici poteſt:* quaſi dixiſſet, *nam a probo non eſt metus.* M.

c ἀναφαίρετος γάρ.] Heinſio ſupplendum placet ἀναφαίρετος γὰρ [ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ.] Hoc tamen additamento nihil eſt opus: ἀναφαίρετος enim commode reddi queat, *ſpoliari non poteſt.* Suid. Ἀναφαιρέτους, μὴ ἀφαιρουμένους.

d ὁ δὲ μὴ ἔχων ὅ, τι ἀφαιρεθῇ,] Vulgo ὅτι [μὴ] ἀφαιρεθῇ. Nec ſum neſcius eorum, quae notauit Ioach. Kuhnius ad Aeliani Var. Hiſt. III. 43. vt particulas negatiuas interdum πλεονάζειν oſtenderet. Sed exempla, quae protulit vir ille doctus, huic loco non conueniunt. Quapropter cum μὴ punctis in Harleian. notetur, eam voculam deleui; quod et H. Stephanus faciendum iudicauit.

Ibid. ὁ δὲ μὴ ἔχων ὅτι μὴ ἀφαιρεθῇ,] Dele μὴ, in ſecundo loco. repetitio eſt a Librario, nata ex praecedente eadem voce. M.

Sectio

δ΄. Μήποτε οὖν οὐ κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ πάσχοντος ἡ ἀδικία τέτακται, ἀλλὰ κατὰ τὴν γνώμην τοῦ δράσαντος· καὶ ὁ μοχθηρὸς ὑπὸ τοῦ μοχθηροῦ ἀδικεῖται, κἂν μή ἔχῃ τὸ ἀγαθόν· καὶ ὁ χρηστὸς ὑπὸ τοῦ μοχθηροῦ, κἂν ἔχῃ μὴ ἀφαιρετὸν τὸ ἀγαθὸν [e]. Ἀποδέχομαι τοῦ λόγου τῆς γνώμης τῷ ἡμαρτημένῳ προστιθέντος τὴν ἀδικίαν, μᾶλλον ἢ τῷ ἐπιτυχεῖ τοῦ ἔργου· καὶ γὰρ μοιχὸν κολάζει ὁ νόμος, οὐ τὸν δράσαντα μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸν βουληθέντα· καὶ τοιχωρύχον τὸν ἐπιχειρήσαντα, κἂν μὴ λάθῃ· καὶ προδότην τὸν μελλήσαντα [f], κἂν μὴ πράξῃ. Ἥξει τοίνυν ὁ σύμπας

4. Niſi forte non ex priuatione eius, qui afficitur, ſed ex animo illius, qui intulit iniuriam, ipſa metienda ſit iniuria: atque ita improbus iniuria afficitur ab improbo, quamuis bonum non habeat; et probus ab improbo, quamuis bonum eripi non poſſit. Accipio equidem ſolutionem hanc, quae improbo inſtituto iniuriam adſcribit potius, quam actionis ſucceſſui: ſicut moechum lex punit, non qui moechatus eſt tantum, ſed et qui voluit; et furem, qui tentauit furtum, licet deprehenſus fuerit; et proditorem, qui animum habuit ſine euentu. Efficietur rurſus id omne, quod volumus; vt nec afficiat,

Sectio ε.

e κἂν [ἔχῃ μὴ] ἀφαιρετὸν τὸ ἀγαθόν.] Vulgo κἂν [μὴ ᾖ] ἀφαιρετὸν τὸ ἀγαθόν. Cum vero codex vterque det ἂν ἔχῃ δὴ, veram lectionem non difficulter extudi.

f τοιχωρύχον τὸν ἐπιχειρήσαντα, κἂν μὴ λάθῃ· καὶ προδότην τὸν [μελλήσαντα,] Vulgo κἂν μὴ λαθῃ [δράσας·] καὶ προδότην τὸν [μελετήσαντα.] Nos Reg. er Harleian. κατὰ πόδας ſequimur, mente Maximi flagitante. De re, quam noſter hic agit, vide Lipſ. ad Senecae de Conſtant. cap. VII. et Cuiacium Obſerv. XV. 25. Οὐ γὰρ μόνον ὁ ἀδικήσας κακὸς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐννοήσας ἀδικήσαι, παρά γε ἐμοὶ κριτῇ, prout recte ſtatuit Aelianus V. H. XIV. 28.

Ibid. κἂν μὴ λάθῃ·] *Parietum perfoſſorem punit lex,* inquit. *etiamſi non latuerit,* vel, *licet deprehenſus fuerit.* ſtultiſſima ſententia. quaſi *deprehenſio* furis crimen eius *minueret!* Lego, κἂν μὴ φθάσῃ, *etiamſi non occupauerit facere*, vel, *non effecerit;* quemadmodum in exemplis *Moechi* et *Proditoris*. Hoc verbum φθάνω vſitatius coniunctum habet participium, vt φθάνει

λόγος εἰς τὸ δέον. Ὁ μὲν γὰρ ἀγαθὸς ὔτε ἀδικεῖ, ὔτε ἀδικεῖται· ὐκ ἀδικεῖ μὲν διὰ τὴν βύλησιν, ὐκ ἀδικεῖται δὲ διὰ τὴν ἀρετήν. Ὁ δὲ μοχθηρὸς ἀδικεῖ μὲν, ὐκ ἀδικεῖται δέ· ἀδικεῖ μὲν διὰ μοχθηρίαν, ὐκ ἀδικεῖται δὲ διὰ τὴν ἀπορίαν ἀγαθῦ. Ἔτι τοίνυν, εἰ μὲν ἀγαθὸν ἡ ἀρετὴ μόνον καὶ ὐκ ἄλλο τὶ, ὁ μοχθηρὸς τὴν ἀρετὴν ὐκ ἔχων ῦ ὐδ᾽ εἰς ὅ, τι ἀδικηθῇ ἔχει· εἰ δὲ πρὸς τῇ ἀρετῇ καὶ ταυτὶ ἀγαθὰ τὰ περὶ σῶμα, καὶ τὴν ἐκτὸς τύχην, καὶ περιβολὴν, ἀρετῆς μὴ παρύσης, βέλτιον ἀπεῖναι ταῦτα [h], ἢ μή· ὥστε ὐδ᾽ ὣς ἀδικηθείη ἂν ὁ μοχθηρὸς, ἀφαιρύμενός τι τύτων, οἷς χρῆται κα-

afficiat, nec afficiatur iniuria vir bonus: non afficit, quia ne vult quidem; non afficitur, quia virtute eſt praeditus. Improbus contra afficit iniuria, non afficitur: afficit, quia improbus eſt; non afficitur, quia bono caret. Etiam hoc accedit; quod ſi virtus ſolummodo bonum eſt, nec praeter virtutem aliud; improbus, quia virtute caret, non habet, quo iniuriam patiatur: ſin praeter hanc etiam alia, quae corporis bona dicuntur, et externa, quae fortuna ſuppeditat, bona ſunt; tamen ſi virtus abſit, etiam haec abeſſe praeſtabit: itaque ne ſic quidem iniuria afficietur improbus, ſi iis priuetur, quibus

φθάνει λέγων Diſſert. XXIX. 2. Et ita erat hoc loco in prioribus editt. participium δράσας, quod omiſit Cl. Editor ex fide Codicum. Quod vero Maximus dicit, *Legem punire moechum, non qui moechatus eſt tantum, ſed et qui voluerit*, τὸν βυληθέντα, vtinam clarius locutus fuiſſet, aut indicaſſet apud quamnam Gentem huiusmodi Lex reperiatur. nam in *Fure* ἐπιχειρήσαντι, et *Proditore* μελλήσαντι, longe ſecus ſe res habet, quod ad Leges Humanas attinet, quam in *Moecho* βυληθέντι tantum. Mox, ἀδικεῖ μὲν, διὰ μοχθηρίαν· miror Maximum non addidiſſe τῆς γνώμης, *intentionis*, cum ab iſta, non a μοχθηρίᾳ ſimpliciter, dependeat tota eius argumentatio, prout ex ſupra poſitis liquet. M.

g ὁ μοχθηρὸς, τὴν ἀρετὴν ὐκ ἔχων] Vulgo ὁ μοχθηρὸς [ἢ] τὴν ἀρετὴν ὐκ ἔχων. Sed voculae, quam ſuſtuli, nullum prorſus eſt in Mſs. veſtigium.

h βέλτιον [ἀπεῖναι] ταῦτα,] Sic codices, et ſic Paccius legit. Vulgo ἐπεῖναι. Contra rem ipſam, quod etiam Heinſius animaduertit.

κῶς. Οὐκοῦν ἀδικεῖ μὲν, οὐκ ἀδικεῖται δὲ, προστιθέντων ἡμῶν τῇ βουλήσει τὸ ἄδικον.

έ. Οὕτως ἐρῶ πονηρῷ νῦν [i]. Βούλεται μὲν ὁ μοχθηρὸς ἀδικεῖν, οὐ μὴν δυνατός· βουλόμενος δὲ, ἢ πρὸς τὸν ὅμοιον ἀποτείνεται, ἢ πρὸς τὸν κρείττονα. Τί δὲ τῷ κρείττονι δραστέον [k]; ἢ ἀνταδικητέον τὸν μοχθηρόν; καὶ μὴν εἰς ὅ, τι ἀδικῇ οὐκ ἀδικεῖ, ὅτι οὐκ ἔχει [l]. ἀπουσία γὰρ ἀγαθοῦ μοχθηρός ἐστιν. Οὔτ᾽ οὖν κατὰ τὸ ἔργον ἀνταδικήσει ὁ νοῦν ἔχων τὸν μοχθηρὸν, οὐ γὰρ ἔχει εἰς ὅ, τι ἀδικηθήσεται· οὔτε κατὰ τὴν βούλησιν, οὐ γὰρ ἐθέλει ἀδικεῖν χρηστὸς ὢν, οὐ μᾶλλον ἢ αὐλητικὸς παρὰ

quibus non recte vtitur. Ergo afficiet iniuria, non afficietur, ſiquidem ex animo metienda eſt iniuria.

5. Vt iam de improbo concludamus. Inferre vult iniuriam improbus, nec poteſt tamen: porro cum velit, neceſſe eſt aut ſimilem ſui petat, aut ſe meliorem. Quid vero aget melior? an iniuria certabit cum improbo? atqui illud, in quo locum habet iniuria, non habet; quatenus enim bonum non habet, malus eſt. Ergo nec reipſa vir prudens iniuriam referet improbo, quia, quod iniuriam patiatur, non habet; neque voluntate, quia non magis improbe agere vult, cum ſit probus, quam imperite inflare tibiam tibicen peritus. Praeterea

Sectio ε.

i Οὕτως ἐρῶ πονηρῷ νῦν.] Dan. Heinſius reſcribendum cenſet οὕτως ἐρῶ [περὶ πονηροῦ] νῦν· cuius emendationis anſam e Paccii verſione, niſi fallor, arripuit. Ea ſe ſic habet, *Sed nunc* de improbo *loquor*. Aliquando legendum conieci, οὕτως [ἐγώγ᾽ οὖν ἐρῶ] νῦν. Codices tamen a vulgata lectione non abſcedunt.

Ibid. Οὕτως ἐρῶ πονηρῷ νῦν] Deeſt articulus, τῷ ante πονηρῷ, vt ſect. 3. Et pro νῦν mallem τανῦν, vt paſſim. M.

k Τί δὲ τῷ κρείττονι δραστέον;] His verbis hiatus indicium praepoſuerunt editores. Sed aſteriſcos deleui, ſiquidem locus mihi videbatur integer. Nam ſupra ſtatuerat Maximus improbos ἀδικεῖν μὲν, οὐκ ἀδικεῖσθαι δὲ, ideoque non opus erat vt hanc partem vlterius tractaret. Quamobrem recta proceſſit ad id, quod hac diſſertatione praeſertim voluit demonſtrandum.

l εἰς ὅ, τι ἀδικῇ οὐκ ἀδικεῖ, ὅτι οὐκ ἔχει·] Corruptus eſt locus. Lege εἰς ὅ, τι ἀδικηθῇ, vel, εἰς ὅ, τι ἀδικῆται, οὐκ ἔχει.

m οὐ γὰρ

μέλος αὐλεῖν. Καθόλȣ δὲ, εἰ τὸ ἀδικεῖν πονηρὸν, καὶ τὸ ἀνταδικεῖν ὅμοιον· ȣ̓ γὰρ τῷ ὑπάρξαι [m] πλεονεκτεῖ κατὰ πονηρίαν ὁ ἀδικῶν, ἀλλὰ τῷ ἀμύνασθαι ἐξισȣ̃ται κατὰ μοχθηρίαν ὁ ἀνταδικῶν. Καὶ μὴν, εἰ ὁ ἀδικῶν κακῶς ποιεῖ, ὁ ἀντιποιῶν κακῶς ȣ̓δὲν ἧττον ποιεῖ κακῶς, κἂν ἀμύνηται. Ὥσπερ γὰρ ὁ ἀποδιδȣ̀ς χάριν τῷ προϋπάρξαντι ȣ̓δὲν ἧττον εὖ ποιεῖ, κἂν προπεπονθὼς ᾖ· ȣ̃τως ὁ μετατιθεὶς τὴν ἀμοιβὴν εἰς κάκωσιν ȣ̓δὲν ἧττον κακῶς δρᾷ, κἂν προπεπονθὼς ᾖ.

ϛʹ. Τί δὲ τοίνυν ἔσαι καὶ πέρας τȣ̃ κακȣ̃; Εἰ γὰρ ὁ ἀδικηθεὶς ἀμύνεται, ἀεὶ μεταβαίνει τὸ κακὸν ἀπ᾽ ἄλλȣ πρὸς ἄλλον, καὶ μεταπηδᾷ, καὶ διαδέξεται ἀδικία ἀδικίαν. Ὧ γὰρ δικαίῳ συγχωρεῖς τῷ παθόντι ἐπεξιέναι, τῷ αὐτῷ τȣ́τῳ δικαίῳ ἐπαναχωρεῖ αὖ-

terea, ſi ſimpliciter iniuriam inferre improbum eſt, etiam referre iniuriam huic ſimile eſt: etenim ſi improbior eſt, qui infert iniuriam, quod incipit; improbitate ei certe aequatur, qui hoc ipſum reddit. Et ſi is, qui iniuriam facit, male facit; qui malum malo compenſat, non minus male facit, quamuis malum vlciſcitur. Nam, vt qui beneficium reddit ei, a quo accepit prius; nihilominus bene facit, quamuis acceperit prius; ita, qui remuneratur malum, non minus male facit, quamuis prius male acceptus ſit.

6. Et quis erit, obſecro, finis mali? Si enim perpetuo, qui iniuria affectus eſt, malum malo compenſat; neceſſe eſt ab vno ad alium tranſire, et quaſi tranſilire malum, atque ita iniuriam excipiet iniuria. Quoniam quo iure permittis ei, qui iniuria affectus eſt, vt iniuriam iniuriae auctori reddat; eodem

m ȣ̓ γὰρ τῷ ὑπάρξαι] Vulgo εἰ γὰρ. Vterque vero codex lectionem, quam reſtituimus, exhibet. Ait Maximus, *Non enim improbior eſt, qui infert iniuriam, eo quod incipit; ſed is aeque eſt improbus, qui iniuriam refert.* Oratio, quam prae ſe fert vulgata lectio, ſibimet ipſi repugnat. De re ipſa vide Gatakerum ad Antonini VI, 6.

Ibid. εἰ γὰρ τῷ ὑπάρξαι etc.] Abſurde. lege, ȣ̓ γὰρ etc. ex Cod. *Regio*. M.

Sectio

θις ἀπ᾽ ἐκείνȣ πρὸς τὸν αὐτὸν ἡ τιμωρία [n]. τὸ γὰρ δίκαιον ἐπ᾽ ἀμφοῖν ἴσον. Ὦ Ζεῦ, καὶ οἷον πεποίηκας, δικαιοσύνην ἐξ ἀδικημάτων; καὶ ποῖ βαδιεῖται τὸ κακὸν, καὶ πȣ̃ στήσεται; Οὐκ οἶσθα, ὅτι πηγὴν ταύτην ἀέναον κινεῖς πονηρίας, καὶ γράφεις νόμον ἀρχέκακον τῇ πάσῃ γῇ; Τȣ̃το γὰρ ἀμέλει ἐστὶ τὸ τῶν πάλαι κακῶν τοῖς ἀνθρώποις ἡγησάμενον, στόλων Βαρβαρικῶν

eodem iure redit iterum ad eundem vindicta: eadem enim iuris in vtroque ratio eſt. Vide praeterea, per Iouem, quid facias, qui ius conſtituis ex iniuriis. Quousque, quaeſo, ſe diſſundet hoc malum? vbi deſinet? Non vides, quid facias? perennis improbitatis fontem excitas, legemque fers, quam primam malorum cauſam totum vniuerſum agnoſcat. Nec eſt aliud profecto, quod mala omnia hominibus inuexit: hinc

Graecae

Sectio ϛ'.

n ᾧ γὰρ δικαίῳ συγχωρεῖς τῷ παθόντι ἐπεξιέναι, τῷ αὐτῷ τȣ́τῳ δικαίῳ ἐπαναχωρεῖ αὖθις ἀπ᾽ ἐκείνȣ πρὸς τὸν [αὐτὸν] ἡ τιμωρία·] Sic codices, niſi quod ἐπεξεῖναι repraeſentent. Legerim tamen ἀπ᾽ ἐκείνȣ πρὸς τὸν [ἄλλον] Vulgo, Εἰ γὰρ τῷ αὐτῷ τȣ́τῳ δικαίῳ τῷ παθόντι συγχωρεῖς ἐπεξιέναι πρὸς τὸν ἀδικήσαντα, ἐπαναχωρεῖ αὖθις etc. Quin et Heinſius in hiſce Mſs. lectionem vidit eſſe potiorem. Quintilianus Inſt. Orat. VII. 4. *Vis contra vim et talio nihil habent aduerſum eum, qui prior fecit, iniuſtitiae: et non, quoniam res pares ſunt, etiam id eſt iuſtum, quod anteceſſit.*

Ibid. ᾧ γὰρ δικαίῳ συγχωρεῖς etc.] Hic quoque, niſi fallor, indicia video mutationis a manu ipſius Auctoris. In priori Editione Cl. *Dauiſii* ita correxeram: εἰ γὰρ τῷ αὐτῷ τȣ́τῳ δικαίῳ, ᾧ τῷ παθόντι συγχωρεῖς ἐπεξιέναι εἰς τὸν ἀδικήσαντα, ἐπαναχωρεῖ αὖθις ἀπ᾽ ἐκείνȣ πρὸς τὸν αὐτὸν ἡ τιμωρία, (τὸ γὰρ δίκαιον ἐπ᾽ ἀμφοῖν ἴσον,) ὦ Ζεῦ, καὶ οἷον πεποίηκας; δικαιοσύνην ἐξ ἀδικημάτων. Nihil addideram praeter ᾧ poſt δικαίῳ, quod Senſus poſtulabat; et Diſtinctiones mutaueram. Sed *Codex Regius* hunc locum longe aliter exhibet, quemadmodum vides. In prima editione periodus paullo longior erat, et Lectorem attentiorem poſtulabat ideo forte mutauit Auctor; nam huiusmodi diſcrepantiae vix videbuntur a Librariis profectae. Vtcumque hoc ſit, pro πρὸς τὸν αὐτὸν, omnino puto Maximum ſcripſiſſe πρὸς τὸν δρῶντα αὐτὸν, vel πρὸς τὸν δρῶντα. vide praecedentia, et Oppoſitum, τῷ παθόντι, quae τὸν δρῶντα videntur poſtulare. M.

Sectio

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

καὶ Ἑλληνικῶν ἐπ' ἀλλήλους περαιουμένων, ἁρπαζόντων, καὶ πολεμούντων, καὶ ληϊζομένων, προκάλυμμα ποιουμένων τῆς παρούσης ἀδικίας τὴν φθάσασαν. φοίνικες ἐξ Ἄργους ο βασιλικὴν κόρην ἄγουσιν, Ἕλληνες ἐκ Κόλχων βαρβαρικὴν παρθένον ἄγουσι, καὶ αὖθις Φρύγες ἐκ Πελοποννήσου Λακωνικὴν γυναῖκα. Ὁρᾷς τὴν διαδοχὴν τῶν κακῶν, καὶ τὰς προφάσεις τῶν πολέμων, καὶ τὸν πολλαπλασιασμὸν τῶν ἀδικημάτων. Τοῦτο καὶ τὴν Ἑλλάδα συνέτριψεν αὐτήν; ἡ περὶ ἑαυτὴν δόξα ἀδικίας διαβαίνουσα ἐπὶ τοὺς πλησίον, καὶ ἄπαυστοι θυμοὶ, καὶ ὀργαὶ ἀθάνατοι, καὶ τιμωρίας ἔρως, καὶ ἀμαθία δίκης.

ζ'. Ἀλλ' εἴπερ οἱ ἀδικούμενοι ἐπίσταντο, ὅτι τοῖς ἀδικοῦσι μέγιστον κακὸν ἡ ἀδικία αὐτὴ, τοῦτ' εἶναι p πο-

Graecae primum barbaraeque claſſes mare transmiſerunt; hinc impetum aliae in alterius terram facere, atque omnia vaſtare coeperunt, dum ſemper praeſenti iniuriae priorem obtendunt. Phoenices Argiuis regiam puellam ereptum eunt, Graeci Colchis barbaram, Phryges e Peloponneſo Laconicam mulierem rapiunt. Vides ſeriem malorum, vides belli cauſas, et per ordinem ſcelerum cumulatum ſcelus. Non alia ſunt, quae perdidere Graeciam, quam iniuriae propriae aeſtimatio, quae in finitimos quoque erupit; quam furor implacabilis, ira immortalis, vindictae cupido, iuris ignorantia.

7. Etenim ſi omnes, quos prius iniuria inuaſit, hoc perſuadere ſibi potuiſſent, iniuriam ipſam iis, qui inferunt, malum

o Φοίνικες ἐξ Ἄργους etc] Phoenices Io rapiebant Inachi filiam, Iaſon Medeam, Paris Helenam. Vide Herodotum lib. I. cap. 1. 2. 3.

Sectio ζ'.

p ἠπίσαντο, ὅτι τοῖς ἀδικοῦσι μέγιστον κακὸν [ἢ] ἀδικία αὐτὴ, τοῦτ' εἶναι] Vulgo ἡ ἀδικία αὐτὴ, [καὶ] τοῦτ' εἶναι. Sed antepenultimam vocem neſciunt Reg. et Harleian. ἡ vero in ἢ coniectura freti mutauimus; quod ipſa ſententiae vis poſtulabat: Socrates apud Platonem in Gorgia p. 290. A. Μέγιστον τῶν κακῶν τυγχάνει ὂν τὸ ἀδικεῖν. Conſtantinus in Orat. ad Sanctorum coetum cap. XV. Ἡ δέ ἐστιν ὡς ἀληθῶς ἡ οὐράνιος σοφία, αἱρεῖσθαι τὸ ἀδικεῖσθαι πρὸ τοῦ ἀδικεῖν' καὶ γενομένης ἀνάγκης, ἑτοίμως

λέμου μεῖζον, καὶ τειχῶν ἀφαιρέσεως [q], καὶ γῆς δηώσεως, καὶ τυραννίδος καταστάσεως· οὐκ ἂν ἐμπέπληστο ἡ Ἑλλὰς τοσούτων κακῶν. Ποτίδαιαν Ἀθηναῖοι πολιορκοῦσιν. Ἔασον, ὦ Λακεδαιμόνιε, μεταγνώσονταί ποτε· μὴ μιμήσῃ τὸ κακὸν, μὴ μεταλάβῃς τοῦ ψόγου· ἐὰν δὲ ἀγαπᾷς μὲν τὴν πρόφασιν, καὶ ἐπὶ Πλαταιὰς ἔλθῃς, ἀπόλωλέ σοι Μῆλος νῆσος γείτων, ἀπόλωλεν Αἴγινα νῆσος φίλη, ἀπόλωλε Σκιώνη [r] πόλις σύμμαχος· μίαν

lum esse maximum, eamque vel bello, vel direptione murorum, vel populationibus terrarum atque incendiis, vel cuiuslibet tyrannidis euersione, poenam grauiorem esse, nunquam tot tantisque calamitatibus redundasset Graecia. Potidaeam Athenienses obsident. Permitte hoc illis, Spartane, breui post eos coepti poenitebit: noli malum hoc imitari, noli eandem incurrere infamiam; quia si praetextum hunc amplecteris, et Plataeas petis, periit tibi Melus vicina insula, periit amoenissima insularum Aegina, periit Sicyone vrbs socia; pro vna,

ἑτοίμως ἔχειν κακῶς πάσχειν μᾶλλον, ἢ ποιεῖν· μεγίστου γὰρ ὄντος τοῦ ἀδικεῖν κακοῦ, οὐχ ὁ ἀδικούμενος, ἀλλ' ὁ ἀδικῶν, τῇ μεγίστῃ περιβέβληται τιμωρίᾳ. Vide sis Agellium XII. 9. Senecam de Ira III. 6. et de Constant. cap. XVI. Cyprianum Epist. LV. p. 85. denique Boetium Consol. Philos. lib. IX. p. 4.

q καὶ τειχῶν ἀφαιρέσεως,] Raro admodum, opinor, occurrit haec phrasis pro *destructione, euersione murorum*; cum vsitatissima sit τειχῶν καθαιρέσεως. vide Lysiam edit. *Taylor*. p. 61. 321. Aristidem *Panath*. p. 169. Vnde δυσκαθαίρετον et εὐκαθαίρετον τεῖχος, Iul. Pollux I. 10. sect. 170. 171. Alterius exemplum nondum notaui. Mox, μίαν πόλιν λαβὼν, πολλὰς πορθήσεις· *vnam vrbem capiens, multas deuastabis*. vult, *vnam vrbem hostilem*, et, *multas tuarum*. sed hoc in ambiguo relinquit, neque recte opponi videntur λαβὼν et πορθήσεις. melius putarem προήσῃ vel ἀπολέσεις. M.

r ἀπόλωλε [Σκιώνη] Vulgo Σικυώνη, quemadmodum legere Paccius et Heinsius. Nulla vero fuit vrbs, cui nomen *Sicyone*. Nota quidem est *Sicyon*, de qua non agitur. In vtroque Mss. est Σκιώνη, prout edidimus, eaque vera est lectio. Vide Thucydidem lib. IV. pag. 332. seq. edit. Wechel. Isocratem Paneg. pag. 89. 91. Arrianum Exped. 1. 9. Photium Cod. CLXXXVI. §. 13. et Aristidem in Panath. tom. I. pag. 304. 309.

Sectio

πόλιν λαβὼν πολλὰς πορθήσεις. Ὥσπερ γὰρ τῶν ἐπὶ χρηματισμῷ παραβαλλομένων ἐν θαλάττῃ οἱ τόκοι μεγάλοι τῶν δανεισμάτων, οὕτω καὶ τῶν ἐπεξιόντων τοῖς θυμοῖς οἱ τόκοι μεγάλοι τῶν συμφορῶν. Καὶ πρὸς τὸν Ἀθηναῖον λέγω, Σφακτηρίαν ἔχεις, ἀπόδος τῇ Σπάρτῃ τοὺς ἄνδρας, ἕως εὐτυχεῖς, σωφρόνησον· εἰ δὲ μὴ, τοὺς μὲν ἄνδρας ἕξεις, τὰς δὲ τριήρεις οὐχ ἕξεις. Λύσανδρος περὶ Ἑλλήσποντον εὐτυχεῖ, καὶ ἡ Σπάρτη μεγάλη, ἀλλὰ ἀπέχου Θηβῶν· εἰ δὲ μὴ, δακρύσεις τὴν ἐν Λεύκτροις τύχην, καὶ τὴν ἐν Μαντινείᾳ συμφοράν.

ή. Ὦ δίκης ἀφανοῦς [s] καὶ πλανωμένης. Διὰ τοῦτο ὁ Σωκράτης οὐκ Ἀριστοφάνει ὠργίζετο, οὐ Μελίτῳ ἐχαλέπαινεν, οὐκ Ἄνυτον ἐτιμωρεῖτο· ἀλλὰ ἐβόα μέγα, Ἐμὲ δὲ Ἄνυτος καὶ Μέλιτος ἀποκτεῖναι μὲν δύνανται, βλάψαι δὲ οὐ δύνανται· οὐ γὰρ θέμις ἀγαθῷ ἀνδρὶ ὑπὸ πονηροῦ βλαβῆναι [t]. Αὕτη φωνὴ δίκης, ἣν εἴπερ ἅπαντες ταύτην

vna, quam cepisti, vrbe multas euertes. Nam, vt illi, qui lucri causa maris periculo se committunt, magno foenore se obstringunt; ita, qui in vindicando irae indulgent, maximo se calamitatum foenore inuoluunt. Rursus tibi Atheniensis, dico, Sphacteriam expugnasti, captiuos Spartanis redde; dum sors fauet, modestiam in consilium adhibe: sin minus, homines seruabis, triremes amittes. Lysander ad Hellespontum feliciter rem gerit, nec Sparta se capit; vide ne Thebas tangas: sin minus, aduersam circa Leuctra fortunam lachrymabis, apud Mantineam calamitatem plorabis.

8. O occultam instabilemque fortunae potentiam! Hanc ob causam Aristophani non succensebat Socrates, nec indignabatur Melito, nec Anytum vindicabat; sed alta voce exclamabat, Vitam eripere fortasse Anytus et Melitus mihi possunt, laedere non possunt: non enim ab improbo detrimentum potest accipere vir bonus. Haec ipsa iustitiae vox est; quae si ab

Sectio ή.

s Ὦ [δίκης] ἀφανοῦς] Heinsius legit τύχης, vt ex eius versione liquet. Codicum tamen lectio reiicienda non videtur; vltio enim in causa est, cur, vt Maximus ait, δίκη ἀπ᾽ ἄλλου πρὸς ἄλλον μεταπηδῇ, eoque modo fiat ἀφανὴς καὶ πλανωμένη.

t Ἐμὲ δὲ Ἄνυτος —— βλαβῆναι.]

ἐφθέγγοντο [u], οὐκ ἂν ἦσαν αἱ τραγῳδίαι, οὐδὲ τὰ ἐπὶ τῇ σκηνῇ δράματα, οὐδὲ πολλαὶ καὶ παντοδαπαὶ συμφοραί. Ὥσπερ γὰρ ἐπὶ τῶν τοῦ σώματος νοσημάτων χαλεπὰ τὰ ἑρπυστικὰ, καὶ δεῖ τούτοις ἐπικουρίας στασίμου, ἵνα τὸ περιλειφθὲν σωθῇ· οὕτως ἐπειδὰν ἐμπέσῃ οἴκῳ ἢ πόλει ἀδικίας ἀρχὴ, στῆναι δεῖ τὸ κακὸν, εἰ μέλλει τὸ περιλειφθὲν σωθήσεσθαι. Τοῦτο Πελοπίδας ἐξέτριψε, τοῦτ Ἡρακλείδας ἠφάνισε, τοῦτο τὴν Κάδμου οἰκίαν, τοῦτο Πέρσας ἀπώλεσε, τοῦτο Μακεδόνας, τοῦτο Ἕλληνας. Ὦ νοσήματος διηνεκοῦς, καὶ ἐπὶ πολλὰς περιόδους χρόνων καταλαβόντος τὴν γῆν.

θ'. Ἐπιτολμήσαιμι δ' ἂν ἔγωγε εἰπεῖν, ὅτι εἴπερ ἐστιν ἀδικίας πρὸς ἀδικίαν ὑπερβολὴ, ὁ τιμωρῶν τοῦ

ſi ab omnibus eodem modo vſurparetur, nulla tragoedia extaret, nullam ſcenae calamitatem oſtenderent, vaſta illa ac multiplex malorum ſeges ab humanis exularet rebus. Nam vt in corporum morbis ii maxime nocere, conſtantemque medici opem requirere ſolent, qui vlterius ſerpunt, vt, quod adhuc eſt immune, ſeruetur; ita cum in familiam aut rempublicam vel leuiſſima iniuſtitiae ſcintilla incidit, cohiberi continuo debet, vt id, quod ſupereſt, vindicetur. Hoc eſt, quod Pelopidas euertit, quod Heraclidas ſuſtulit, quod totam Cadmi familiam, quod Perſas, quod Macedonas, quod Graecos deleuit. O morbum continuum, et qui tot iam ſaecula terrarum orbem fatigat!

9. Non dubitabo equidem dicere, ſiquidem altera maior ſit iniuria, magis improbum eſſe eum, qui illatam vlciſcitur, quam

βῆναι] Socrates apud Platon. in Apol. §. XII. p. 26. Ἐμὲ μὲν γὰρ οὐδὲν βλάψει οὔτε Μέλιτος, οὔτε Ἄνυτος, οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιντο. οὐ γὰρ οἴμαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀνδρὶ ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι etc. Idem autem referunt, vt alios praetercam, Origenes in Celſum lib. VIII. p. 383. et Arrianus Epict. II. 2.

u ταυτὴν ἐφθέγγοντο,] Pro τὴν αὐτὴν. niſi ſcribendum ſit ταύτην, vel putandum apicem omiſſum eſſe, et ex τὶ αὐτὴν factum ταυτὴν. Vulgatae exemplum non eſt ad manus, ex ſcriptore proſaico. M.

Sectio

προϋπάρξαντος ἀδικώτερος. Ὁ μὲν γὰρ ὑπὸ ἀμαθίας ἐπὶ τὸ ἀδικεῖν ἐλθὼν ἔχει τὴν δίκην ἐκ τοῦ ψόγου· ὁ δὲ ἐπεξιὼν, προσλαβὼν ἐκ τοῦ ὁμοίου τὸ ἄδικον, ἀφῄρηκεν ἐκείνου τὸ ἐπίψογον. Ὥσπερ γὰρ τῷ μαρίλης ἐμπεπλησμένῳ [x] τὸν συμπλακέντα ἀνάγκη καὶ αὐτὸν συναισχῦναι τὸ σῶμα· οὕτω καὶ ὅστις ἀδίκῳ ἀνδρὶ συμπλέκεσθαι καὶ συγκυλινδεῖσθαι ἀξιοῖ, ἀνάγκη τοῦτον συναπολαύειν τοῦ κακοῦ [y], καὶ συναναπίμπλασθαι τῆς μαρίλης. Ἀθλητῇ μὲν οὖν ἀνδρὸς προσφερομένου ἀθλητοῦ ἐκ τῆς ἴσης ἀγωνίας καὶ φιλοτιμίας ἀποδέχομαι· ὁρῶ γὰρ αὐτοῖς ὁμοίαν μὲν τὴν φύσιν, παραπλησίαν δὲ τὴν μελέτην, ἰσότιμον δὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ νικᾷν. Ὅταν δὲ ἀγαθὸς ἀνὴρ πονηρῷ συμπέσῃ, οὐκ ἐκ τῆς αὐτῆς παλαίστρας προσεληλυθὼς [z] ἑκάτερος, οὐδὲ ὑπὸ τῷ

quam qui infert. Qui enim ex ignorantia iuris iniurius est, delicti sui praemium in infamia habet; at qui iniuriam reddit, cum non minus iniurius sit, infamiam illam in se deriuat. Nam vt, qui fuligine imbutum tractat, aut cum eo luctatur, necesse est corpus inficiat, ita, qui cum improbo congreditur, et quasi volutatur, necessario mali fit particeps, eadem imbuitur fuligine. Ego athletam, qui cum athleta ex aequo concurrit, ferre possum, neque studium vtriusque reprehendo; video enim parem indolem, parem curam, parem in vtroque victoriae ardorem. At vero quoties cum improbo probus concurrit, non ex eadem palaestra, neque sub eodem ad luctam edoctus, nec eadem arte instructus, nec iisdem luctatio-

Sectio θ'.

x Ὥσπερ γὰρ τῷ μαρίλης [ἐμπεπλησμένῳ] Haec est certissima Stephani coniectura, nec aliter, vt videtur, prior legit Paccius. Reg. ἐμπεπλεγμένῳ. Harl. ἐμπεπληγμένῳ, quod vero propius. Non dissimilem comparationem adhibet Plutarchus aduersus Stoicos tom. II. pag. 1059. F.

y συναπολαύειν τοῦ κακοῦ,] Vulgo συναπολαύειν [καὶ] τοῦ κακοῦ. Sed illa particula prorsus est superuacanea, nec in Reg. aut Harleian. comparet; quapropter eam deleuimus.

z ἐκ τῆς αὐτῆς παλαίστρας προσεληλυθὼς] Verius προεληλυθὼς, *prodiens*. Mox, ad fin. sect. pro τὸν ἄδικον, quae scriptura est Codicum et Editionum, admisit

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

αὐτῷ παιδοτρίβῃ ἀσκηθεὶς, οὐδὲ τὴν αὐτὴν τέχνην ἐκμαθὼν, οὐδὲ τοῖς αὐτοῖς παλαίσμασιν ἐντεθραμμένος, οὐδὲ τοῦ αὐτοῦ στεφάνου ἐρῶν, οὐδὲ τοῦ αὐτοῦ κηρύγματος· οἰκτείρω τὴν μάχην, ἄνισος ἡ ἀγωνία. Ἀνάγκη τὸν πονηρὸν κρατεῖν ἀγωνιζόμενον ἐν τοιούτῳ σταδίῳ, ᾧ πονηροὶ μὲν θεαταὶ, ἄδικοι δὲ οἱ ἀθλοθέται. Ὁ δὲ ἀγαθὸς ἐν τούτοις ἄτεχνος καὶ ἀμαθὴς, καὶ ἄπορος ἀπιστίας, καὶ πανουργίας, καὶ ἀπάτης, καὶ τῶν ἄλλων παλαισμάτων, ὑφ' ὧν μοχθηρία κρατύνεται, καὶ ἰσχυρίζεται· ὥστε καὶ καταγέλαστος ἂν γίγνοιτο ἀντεπιχειρῶν ἀδικεῖν ὁ μὴ πεφυκὼς τῶν ἀδίκων [a] καὶ τῇ φύσει, καὶ τῇ τέχνῃ, καὶ τῷ ἔθει.

ι. Ἀλλὰ διὰ τοῦτο, φαίη ἄν τις, ὁ δίκαιος ἀνὴρ προπηλακίζεται, καὶ συκοφαντεῖται, καὶ διώκεται,

luctationibus innutritus, nec eiusdem coronae competitor aut praeconii; infelix haec meo iudicio pugna eſt, et congreſſus impar. Quid enim obſtet, quo minus ſuperior in hoc ſtadio euadat improbus, vbi et ſceleſti ſpectatores, et iniqui ſunt iudices? Hic enim vir bonus et ab arte deſtituitur, et a ſcientia; neque diffidentia, aut ſutelis, aut dolis, aliisque inſtructus accedit artibus, quibus confirmatur, ac robur aſſumit improbitas: vt nihil aliud, quam riſum excitaturus ſit, qui cum improbo manum conferat, nec ingenio, nec arte, nec exercitatione par.

10. Sed hac ipſa de cauſa ſupplantatur vir bonus, dicet aliquis, calumniis, ſycophantiisque differtur, facultatibus exuitur;

miſit in Contextum Cl. Editor coniecturam *Stephani*, τῶν ἀδίκων· ſine cauſſa, opinor: immo non recte. Conſtructio eſt: ὥστε καὶ καταγέλαστος ἂν γίγνοιτο ὁ μὴ πεφυκὼς (ἄδικος,) ἀντεπιχειρῶν ἀδικεῖν τὸν ἄδικον καὶ τῇ φύσει, καὶ τῇ τέχνῃ, καὶ τῷ ἔθει· *adeo vt ridiculus foret homo qui natura non eſt iniuſtus, ſi viciſſim conaretur iniuria afficere hominem qui iniuſtus eſt tum natura, tum arte et conſuetudine.* Iam alteram Conſtructionem ſi experiaris, ὁ μὴ πεφυκὼς (ἐκ vel εἰς) τῶν ἀδίκων, videbis ſenſui deeſſe has ipſas voces, τὸν ἄδικον, quas Cl. Vir mutauit. M.

a ὁ μὴ πεφυκὼς τῶν ἀδίκων] Vulgo τὸν ἄδικον, et ita codices. Henr. tamen Stephani coniecturam

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

καὶ χρήματα ἀφαιρεῖται, καὶ εἰς δεσμωτήριον ἐμβάλλεται, καὶ φεύγει, καὶ ἀτιμοῦται, καὶ ἀποθνήσκει. Τί οὖν; Εἰ καὶ οἱ παῖδες [b] νόμους πρὸς ἀλλήλους θέμενοι, καθίσαντες δικαστήριον ἑαυτῶν, ὑπάγοιεν [c] ἄνδρα κατὰ τοὺς αὐτῶν νόμους, κἆτα, εἰ δόξαι ἀδικεῖν, ψηφίζοιντο αὐτὸν ἄτιμον εἶναι ἐν τῷ τῶν παίδων δήμῳ, δημεύοιεν δὲ αὐτοῦ τὰ παιδικὰ χρήματα, τοὺς ἀστραγάλους, καὶ τὰ παίγνια· Τί εἰκὸς πρᾶξαι τὸν ἄνδρα [d];

exuitur, in vincula coniicitur, relegatur, infamia notatur, morti addicitur. Quid tum postea? Quid si pueri alibi pro tribunali sederent, ac leges ferrent; atque ex earum legum praescripto hominem aliquem in iudicium vocarent, quem peccasse dicerent; et mox inter pueros suos infamem esse iuberent, eiusque crepundia aliquot, vt puta talos, et si quae eiusmodi essent, hastae subiicerent: quid facturum hunc hominem

cturam recepimus, quippe, prout videtur, eam postulat linguae Graecae .ratio.

Sectio i.

b Τί οὖν; [Εἰ καὶ] οἱ παῖδες] Voces Εἰ καὶ vulgo desunt. Eas nos, vtpote quae sensui complendo necessariae sunt, ex Reg. et Harleian. adiecimus. Vide nostrum Dissert. IX. 5. XXXVI. 5. et Arrianum Epict. IV. 7.

Ibid. Εἰ καὶ οἱ παῖδες] Voces εἰ καὶ vulgo desunt, inquit Cl. Editor. voluir dicere, Voces καὶ οἱ. Refinge igitur calami erratum. M.

c ὑπάγοιεν] Cl. Hemsterhusius ad Pollucis lib. IX. §. 110. mavult ἀπάγοιεν. Sed immerito. Vide modo Platonis Apol. §. XIV. ac Etymologum in Ἔνδειξις.

d τί εἰκὸς πρᾶξαι τὸν ἄνδρα;] *Quid facturum hunc hominem putas?* πρᾶξαι pro πράξειν, vel πρᾶξαι ἂν, vel πράττειν ἂν· tot enim modis sensum *Futuri* efferunt Graeci. Immo et δεδωκέναι ἂν pro δώσειν inuenio apud Lysiam, Orat. XXVII. contra Epicratem, Edit. *Taylor*. p. 451. nempe quia Aorist. 1. ἔδωκα non vltra Indicativum procedit. Et nuper quidem scripsi (*Coniect.* ad istum Auctorem p. 564.) istud Orat. XIII. p. 237. οὐκ ἔφασαν ἐπιτρέψαι ταῦτα γενέσθαι, sine ἂν, non valere idem quod ἐπιτρέψειν. Ratio erat, quia incredibile videbatur, Graecos, cum omni sua copia, in ambiguo relicturos esse, vtrum de re *Praeterita* an *Futura* loquerentur; quod fore manifestum erat, si ἐπιτρέψαι idem posset significare quod ἐπιτρέψειν. sic in hoc exemplo:

ἢ ȣ̓ καταγελάσεσθαι ἐκ τοιȣ́τȣ δικαστηρίȣ [e] αὐταῖς ψήφοις καὶ καταδίκαις αὐταῖς; Οὕτω καὶ ὁ Σωκράτης Ἀθηναίων κατεγέλα, ὡς παιδαρίων ψηφιζομένων, καὶ κελευόντων ἀποθνήσκειν ἄνδρα θνητόν [f]. Καὶ ἄλλος ὅστις ἀγαθὸς ἀνὴρ, καὶ δίκαιος, καταγελάσεται γέλωτα ἀκραιφνῆ, ὁρῶν τȣ̀ς ἀδίκȣς ἐπ' αὐτὸν ὡρμημένȣς σπȣδῇ, οἰομένȣς τι δρᾶν, δρῶντας δὲ ȣ̓δέν· ἀλλὰ καὶ ἀτιμαζόντων ἐκείνων, βοήσεται τὸ τȣ̃ Ἀχιλλέως,

Φρονέω δὲ ȣ̓ τετιμῆσθαι Διὸς αἴσῃ·

minem putas? anne aliud, quam vt ſuauiter rideat, ipſosque iudices cum calculis ſuis et ſuffragiis cachinno explodat? Ita Athenienſes ridebat Socrates, non aliter quam pueros, qui ſuffragio ſuo hominem mori iuberent, quem natura iam ante iuſſerat mori. Neque aliud facturus eſt quilibet bonus, probusque vir, quam vt riſum rideat ſuauiſſimum, quoties improbos ſerio ad ſe ire videbit, quaſi rem geſturos maximam, cum tamen nihil poſſint; ſed et in media eorum contumelia illud Achillis exclamabit,

haud regi ſuperûm contemptus abibo:

quod

ἐλπίζω σε κομίσασθαι τὴν ἐπιςολὴν μȣ, neſcias vtrum σε κομίσασθαι denotet *te accepiſſe*, an, *te acceptùrum eſſe*. ideo vel mendi, vel defectus particulae ἂν ſuſpecta habui omnia loca vbi iſtiusmodi Infinitiua occurrebant; qualia multa notaueram. Sed cum temerarium ſit Coniecturam opponere (vbi nihil eſt Abſurdi) conſtanti ſcripturae tot Mſs. et opinionibus (quod tunc neſciebam) Virorum me longe Doctiorum, et in Lingua Graeca longe longeque peritiorum, ἀφίςαμαι. Sequitur, ἢ ȣ̓ καταγελάσεσθαι ἐκ τοιȣ́τȣ δικαςηρίȣ· Praepoſitionem delet *Heinſius*. Legendum forte, τȣ̃ τοιȣ́τȣ δικαςηρίȣ. Cl. Editor mavult εἰκὸς pro ἐκ, ſed praeceſſit εἰκὸς, neque opus erat vt repeteretur. M.

e ἢ ȣ̓ καταγελάσεσθαι [ἐκ] τοιȣ́τȣ δικαςηρίȣ] Heinſius reponit ἢ ȣ̓ καταγελάσεσθαι τοιȣ́τȣ δικαςηρίȣ, nec aliter Graece loqui licet. Malim tamen ἢ ȣ̓ καταγελάσεσθαι [εἰκὸς] τοιȣ́τȣ δικαςηρίȣ. Mendum peperit compendiarius ſcribendi modus.

f κελευόντων ἀποθνήσκειν ἄνδρα θνητόν.] Diog. Laertius II. 35. Πρὸς τὸν εἰπόντα, Θάνατόν σȣ κατέγνωσαν Ἀθηναῖοι, κἀκείνων, φησὶν, ἡ φύσις. Ibi Menagius plura.

g φρονέω δὲ] Iliad. Ι΄. 604.

h πρού-

καὶ ἀφαιρουμένων τὰ χρήματα, προήσεται ὡς παίγνια καὶ ἀστραγάλους ἀφαιρουμένους [h], καὶ ἀποθανεῖται ὡς ὑπὸ πυρετοῦ καὶ λίθου, οὐδὲν ἀγανακτῶν πρὸς τοὺς ἀποκτιννῦντας.

quod ſi facultates quoque eius auferre parent, eas ille non ſecus, quam ſi crepundia eripiant aut talos, dimiſſurus eſt; nec aliter morietur, quam ſi morbo aliquo, febri puta aut calculo, moriendum eſſet, neque mortis auctoribus ſuccenſebit.

ΛΟΓΟΣ ΙΘʹ.

Εἰ μαντικῆς οὔσης [i], ἔστι τὶ ἐφ᾽ ἡμῖν.

Ὅτε οἱ Μῆδοι [k] ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα ἐστρατεύοντο, ἐχρῶντο οἱ Ἀθηναῖοι τῷ Θεῷ, τί χρὴ δρᾷν,

DISSERT. XIX.

Vtrum, manente diuinatione, aliquid ſit in noſtra poteſtate.

Cum Medorum exercitus Graeciam inuaderet, ad oraculum Athenienſes confugerunt, vt ex Deo intelligerent, quid aduerſus

h προήσεται, ὡς παίγνια καὶ ἀστραγάλους, ἀφαιρουμένους,] Scribo ἀφαιρουμένοις· et diſtinguo quemadmodum vides. *dimittet* eas, *tanquam crepundia et talos, eripientibus*: non, *talos ereptos.* licet enim voce ἀφαιρούμενος ſaepe vtatur Maximus ſenſu Paſſiuo, tamen cum ἀφαιρουμένων in verbis modo praecedentibus Actiue poſuiſſet, ab ea ſignificatione in eadem ſententia vix, opinor, receſſiſſet, ſed dixiſſet potius ἀφαιρούντων· vt XXXVI. 5. κατεγέλα, ὥσπερ ἡμεῖς τῶν σμικρῶν παίδων, ἐπειδὰν ὁρῶμεν αὐτοὺς περὶ ἀστραγάλους σπουδάζοντας, τύπτοντας καὶ τυπτομένους, ἀφαιροῦντας καὶ ἀφαιρουμένους. Deinde: pro πυρετοῦ καὶ λίθου, forte ſcribendum, ἢ λίθου· non enim vult dicere ab *vtroque* moriturum; ſed ab *vtrouis*. M.

DISSERT. XIX. *vulgo* III.

i Εἰ, μαντικῆς οὔσης,] Vulgo Περὶ τοῦ, εἰ μαντικῆς etc. Nos Reg. et Harleian. repraeſentamus. Hanc autem diſſertationem Latine vertit H. Grotius in libro, quo philoſophorum ſententias de Fato complexus eſt, p. 63. ſeqq.

Sectio ά.

k οἱ Μῆδοι] Aeſchylus in Perſis v. 236.

Καὶ στρατὸς τοιοῦτος ἔρξας πολλὰ
δὴ [Μήδους] κακά.

Vbi ſcholiaſtes, Μήδους δὲ, inquit, τοὺς Πέρσας εἴρηκεν. Sic

 paſſim

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN